

Sadonkorjuun aika

Kirjastotiede ja informatiikka tieteenä ja tutkimusalana Suomessa on vast'ikään si-
vuuttanut tieteen vakiintumisen yhden mer-
kittävän virstanpylvään. Se oli ensimmäinen
väitöskirja tältä alalta, Mariam Ginmanin työ
»En modell för journalisternas informations-
anskaffning; relation mellan informationsflö-
de och -substans i olika informationsproces-
ser i samhället» (*Acta Universitatis Tampe-
rensis*, Ser. A, Vol. 154, 1983). Väitöstilaisuus
pidettiin 20. 5. 1983 Tampereen yliopistossa.

Mariam Ginman on tehnyt laajan haastat-
telututkimuksen suomenruotsalaisten sano-
malehdentoiimittajien ja samankokoisen ruot-
salaisen toimittajajoukon käyttämistä tiedon-
lähteistä tarkoituksena kehittää informatii-
kan tarpeisiin tiedonhankinnan malli. Olen-
naista hänen kehittämässään mallissa on se,
että tiedonsiirron onnistumiseksi tiedonhaki-
jalla ja lähteellä tulee olla yhteinen kielellis-
ten viitekehysten alue, jotta vastaanottaja ky-
kenisi omaksumaan ja muokkaamaan saa-
mansa tiedon omaa toimintaansa varten.

Ginman erottelee kovan ja pehmeän infor-
maation. Kova informaatio on tietokoneilla-
kin välitettäväksi käypää faktatietoa, pehmeä
taas verbaalista, arvottavaa tietoa. Keskeistä
tiedonvälityksessä on informaatiotyyppi. Se
on hallitsemampi kuin kanava, joka informaatio-
n välittää.

Vastaväittäjä tohtori Lars Furhoff arvioi
lausunnossaan Mariam Ginmanin mallia näin:
»Som kommunikationsforskare anser jag att
modellen har en självklar slagkraft. Enligt

min mening bör den redan i den form den
presenteras i avhandlingen kunna ha prak-
tisk betydelse för informationsområdet.» Itse
hän sovelsi mallia kysymällä, mitä ahtaan
taloudellisten ehtojen vallitessa tapahtuu,
kun tietokoneilla välitetty tieto tulee kustan-
nuksiltaan halvemmaksi kuin arvotetun, ih-
misten toisilleen tulkitseman tiedon välitys.
Mitä tapahtuisi ihmisille ... sosiaalisesti,
kulttuurisesti, sivistyksellisesti? Väittelijä
antoi hyvän, hallitun vastauksen. Vastausta
tähän kysymykseen sopii itsekunkin tykönäen
pohtia.

Kirjastotieteen ja informatiikan ensimmäi-
nen Suomessa tehty väitöskirja valmistui 12
vuotta tieteenalan ensimmäisen oppituolin
perustamisesta ja kuusi vuotta ensimmäisen
lisensiaattitutkinnon suorittamisesta lukien.
Kun lisäksi Tampereen yliopiston yhteiskun-
tatieteellinen tiedekunta on myöntänyt paina-
tusluvan toisellekin alan väitöskirjalle, kun
kaksi väitöskirjatyötä on tehokkaasti vireillä
ja puolenkymmentä lisensiaattitutkimusta
käynnissä, on todettava, että tieteenalan va-
kiintumisprosessi on edennyt jo varsin pit-
källe. Tämä kehitys on osoitus siitä, että
1970-luvun alussa tehty päätös kirjasto- ja
informaatiopalvelualan koulutuksen aloitta-
misesta yliopistollisena oppiaineena oli
oikeaan osunut.

Sato alkaa kypsyä ja ensimmäinen sadon-
korjuujuhla on voitu viettää.

Tampereella 31. 5. 1983

Marjatta Okko